



15/11/22

Aan

Minister van SZW en Minister voor APP

TER BESLISSING

Datum

1 november 2022

nota

Kamervragen begroting SZW 2023

Aanleiding

Met deze nota leggen wij u de concept antwoorden op de door de Tweede Kamer gestelde vragen bij de SZW-begroting 2023 voor. De Tweede Kamer heeft verzocht om de antwoorden uiterlijk vrijdag 18 november te ontvangen. Op maandag 21 november staat een wetgevingsoverleg Integratie en maatschappelijke samenhang gepland (artikel 13 van de SZW-begroting). De plenaire behandeling van de SZW-begroting staat gepland in de week van 29 november.

Uiterlijk bij

11 november 2022

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u in te stemmen met bijgevoegde concept antwoorden op de Kamervragen bij de SZW-begroting 2023. Indien akkoord, verzoeken wij u de aanbiedingsbrief te ondertekenen en deze met de antwoorden naar de Tweede Kamer te laten verzenden.

Bijlage(n)

2

Kernpunten

De Tweede Kamer heeft 318 vragen gesteld bij de SZW-begroting 2023. Enkele vragen liggen niet (primair) op het beleidsterrein van ons ministerie. In overleg met het ministerie van OCW hebben wij wel een (feitelijk) antwoord op deze vragen afgestemd. Het gaat om de vragen 236, 238, 240 en 245 tot en met 248.

Voor onderstaande antwoorden vragen wij u expliciete aandacht:

Vraag 4 (Wat is de voorgenomen besteding van de envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden? Welke middelen worden waaraan precies toebedeeld? Waar moet nog over worden beslist?): Over de voorgenomen besteding van de envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden is nog niet eerder direct gecommuniceerd met de Kamer.

Vraag 7 (Kan per doel uit het coalitieakkoord voor het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) concreet worden aangegeven wat er in 2023 gaat gebeuren om deze doelen te realiseren?): het antwoord geeft een overzicht over stand van zaken kabinetsbeleid en doelen coalitieakkoord.

Vraag 10 (Wanneer wordt het minimumloon in Caribisch Nederland precies verhoogd? Volgt deze de verhoging van het wettelijk minimumloon (Wml)?): De minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen zal nog een definitief

Mijn bericht
op nu naar
bijz. afd.

besluit moeten nemen over de beleidsmatige verhoging van het wettelijk minimumloon. Dit besluit en de daaropvolgende communicatie daarover richting de Tweede Kamer en geconsulteerde partijen zal vermoedelijk min of meer gelijk vallen met het voorleggen van de beantwoording van de begrotingsvragen. Dit onderwerp zal ook bij het commissiedebat op 15 november over het sociaal domein en bestuursakkoorden BES ter sprake komen.

Datum
1 november 2022

Onze referentie

Vraag 15 (Wat zijn de gevolgen van de Europese Richtlijn toereikende minimumlonen voor Nederland?): het antwoord bevat een nieuwe toezegging. Er wordt toegezegd om de Kamer in het tweede kwartaal van 2023 nader te informeren over de implementatie van de Europese richtlijn toereikende minimumlonen

Vraag 21, 112, 114, 142, 156, 157, 158, 159, 172, 174 en 302 over het STAP-budget: vanwege veel actualiteit rond STAP-budget zijn alle 11 vragen relevant en vragen wij hier expliciete aandacht voor, met name voor vraag 112, 114 en 142. In een toegezegde Kamerbrief, nog voor de begrotingsbehandeling, wordt nader uitleg gegeven, met name op de aanpak van misbruik en oneigenlijk gebruik, het verder richten van STAP-budget en specifieke pijnpunten vanuit de Kamer: de toegang van kleine opleiders en het ontbreken van meerjarige scholing, waardoor er een groep benadeeld is in de overgang van fiscale aftrek naar STAP.

Vraag 30 (Hoeveel statushouders zijn inmiddels gestart met de inburgering onder de Wet inburgering (Wi) 2021?)

Vraag 281 (Hoeveel Plannen Inburgering en Participatie (PIP) zijn er sinds de invoering van de Wi 2021 afgesloten? Hoe verhoudt dit zich tot de prognoses vanuit de overheid en de afspraken die gemeenten hebben gemaakt over aantallen deelnemers met de (taal)aanbieders?)

Cijfers van DUO en signalen van taalaanbieders geven de indruk dat de inburgering trager op gang komt dan beoogd. Het aantal inburgeringsplichtigen dat ingeschreven wordt voor inburgeringslessen lijkt achter te blijven. Er worden nu twee sporen gevolgd: 1. analyse over omvang knelpunt (en indien noodzakelijk, oplossingsrichting), samen met de ketenpartners en 2. in kaart brengen van de financiële risico's. Met het antwoord op deze schriftelijke vraag wordt aangegeven dat er samen met de ketenpartners onderzoek wordt gedaan naar de feiten, oorzaken en eventuele interventies. In de Uitvoeringsbrief inburgering van december zal hier op worden terug gekomen.

Vraag 36 (Klopt het dat u in 2019 een onderzoek heeft gedaan naar het toepassen van de taaleis in de bijstand? Zo ja, wat waren de uitkomsten van dit onderzoek?): Deze conclusies zijn in 2019 gedeeld met de Tweede Kamer bij aanbieding van de evaluatie van de taaleis (kamerstuk 34 352, nr. 186). Er zijn echter geen beleidswijzigingen doorgevoerd. In het traject Participatiewet in balans wordt aan (een deel van) de kritiek tegemoetgekomen met het voornemen om de verplichtingen in de participatiewet meer toe te spitsen op het individu. In de conceptbrief over de Participatiewet in Balans staat het volgende opgenomen:

Daarom wil ik in de wet een algemene inspanningsverplichting opnemen op basis waarvan de bijstandsgerechtigde zich moet inspannen voor arbeidsinschakeling en mee te werken aan re-integratie-activiteiten. Als dit (nog) niet mogelijk is kunnen gemeente en betrokkene afspraken maken over het verrichten van

andere activiteiten om maatschappelijke participatie te bevorderen. Afhankelijk van de individuele situatie oordeelt de gemeente of de inspanningsverplichting ook van toepassing is op de activiteiten ter bevordering van de maatschappelijke participatie. Dat zal zeker het geval zijn als deze activiteiten in het kader van de re-integratie van een bijstandsgerechtigde worden verricht.

Datum
1 november 2022

Onze referentie
[REDACTED]

Tegelijkertijd moeten de gemeente en de uitkeringsgerechtigde weten wat de wetgever verwacht. Daarom wil ik de huidige uitgangspunten bekrachtigen door in de wet te benoemen waar de nadere invulling van de algemene inspanningsverplichting op gericht dient te zijn. Ik denk daarbij in ieder geval aan arbeidsinschakeling, in voorkomende gevallen aan taalverwerving en het tot uitdrukking brengen van wederkerigheid.

Vraag 50 (Constateernde dat werkgevers hun mensen dagelijks zien worstelen met hun financiële situatie vanwege de hoge inflatie en dat een loonsverhoging niet leidt tot een significant hoger nettoloon, bent u bereid te onderzoeken hoe werkgevers voor 2023 en 2024 meer nettoloon bij hun werknemers terecht kunnen laten komen zonder dat dat leidt tot hogere werkgeverslasten? Welke mogelijkheden ziet u hiervoor?): Tweede deel van het antwoord is feitelijk juist maar zal gevoelig liggen bij sociale partners.

Vraag 51 (De Tweede Kamer heeft bij de behandeling van de Wet arbeidsmarkt in balans (Wab) aandacht gevraagd voor specifieke knelpunten voor seizoensarbeid zoals de hoge Werkloosheidswet (WW-)premie, wat is de stand van de uitwerking van deze motie Wiersma/Heerma (Kamerstuk 35074, nr. 46)?): De motie Wiersma/Heerma roept op om met sociale partners in gesprek te blijven over knelpunten die worden ervaren bij seizoensarbeid en met hen bezien of voor een sector maatwerkoplossingen gevonden kunnen worden. Vraag 51 vraagt naar de stand van de uitwerking van deze motie. MSZW heeft in juni 2022 akkoord gegeven op het stoppen van de verkenning en daarmee de motie Wiersma/Heerma als uitgevoerd te beschouwen. Toen is afgesproken met werkgevers om en marge van een reeds gepland overleg tussen de minister en werkgevers dit onderwerp te bespreken alvorens de Tweede Kamer wordt geïnformeerd. Tot op heden heeft dit gesprek nog niet plaatsgevonden, waardoor de motie nog niet kan worden afgedaan. Als het gesprek nog plaatsvindt voor de begrotingsbehandeling, wijzigt dit antwoord.

Vraag 55 (Op welke manier kan werktijdverkorting sectoraal worden ingezet, in sectoren die kampen met hoge energielasten en daardoor wisselende arbeid hebben, om 'leegloop' te voorkomen?): vanwege de aandacht voor dit onderwerp. Op 10 oktober 2022 is MSZW op verzoek geïnformeerd over de wtv-regeling in relatie tot hoge energieprijzen en steun vanuit EZK; op korte termijn volgt hierover nadere informatie.

Vraag 93 (Wat is het effect van de verhoging van het minimumloon op het budget van de sociale werkbedrijven? Worden sociale werkbedrijven hiervoor gecompenseerd?): Sociaal ontwikkelbedrijven en gemeenten vragen om een extra verhoging van de rijksbijdrage Wsw — bovenop de reguliere indexering — als compensatie voor de bijzondere verhoging van het WML. De reguliere indexering voor de loonstijging sluit mogelijk niet goed aan op de Wsw-sector nu het WML sterker stijgt dan de gemiddelde lonen en veel werknemers in de Wsw minder verdienen dan het WML per 2023. Hiervoor compenseren heeft budgettaire

gevolgen voor meerdere jaren. Een volledige compensatie kan in 2023 circa € 100 mln. kosten, om daarna terug te lopen naar € 0 in 2048 met de afbouw van de Wsw. Deze € 100 mln. is een absolute bovengrens. Als blijkt dat de WML-verhoging meer kost dan de indexatie oplevert, zal de benodigde compensatie door verschillende oorzaken waarschijnlijk lager uitvallen. Niet alle werknemers in de Wsw werken tegen het huidige WML; een deel krijgt meer betaald. Ook is de uitstroom in de Wsw hoger dan verwacht, waardoor er meer budget per persoon overblijft. Daarnaast kunnen sociaal ontwikkelbedrijven mogelijk ook hun prijzen verhogen. We brengen op dit moment in kaart wat de WML-verhoging betekent voor de loonkosten in de Wsw en welke mogelijkheden sociaal ontwikkelbedrijven hebben om de WML-verhoging op te vangen. Bij onvoldoende compensatie zullen sociaal ontwikkelbedrijven minder mensen kunnen helpen in bijvoorbeeld beschut werk of zullen gemeenten de extra tekorten moeten dekken. De VNG heeft al gewaarschuwd dit niet te accepteren. Cedris (koepel sociaal ontwikkelbedrijven) en zeventig wethouders hebben voor Prinsjesdag een manifest gepubliceerd voor een indexatie met 10%. Naast een structurele compensatie voor de WML-verhoging, dringen sociaal ontwikkelbedrijven ook aan op een compensatie voor de gestegen energiekosten.

Datum
1 november 2022

Onze referentie

Vraag 96, 97, 98, 99, 100, 101 en 111 vragen naar gebruik van sociale zekerheid door allochtonen met een (niet-)westerse achtergrond: Deze vragen en antwoorden leiden elk begrotingsdebat tot discussie. De informatie is niet beschikbaar waardoor de vraag niet feitelijk beantwoord kan worden. Het antwoord is conform de beantwoording uit eerdere jaren.

Vraag 144, 145 en 168 over de compensatieregeling transitievergoeding mkb: Op korte termijn ontvangt u een nota ter besluitvorming over de invoering van de Compensatieregeling bedrijfsbeëindiging wegens ziekte van de werkgever. De regeling is nog niet in werking getreden, omdat nog niet duidelijk is of, en zo ja wanneer, er tot een werkbaar sociaal-medisch beoordelingskader voor ziekte van de werkgever kan worden gekomen. Het opstellen van een dergelijk kader is buitengewoon complex gebleken. Besloten is de regeling daarom niet eerder in werking te laten treden dan per 1 januari 2024. Het blijkt zeer ingewikkeld om te komen tot een nieuw werkbaar beoordelingskader aan de hand waarvan de ziekte van de werkgever en het oorzakelijke verband daarvan met de bedrijfsbeëindiging kan worden vastgesteld. Bestaande beoordelingskaders lijken ook niet geschikt voor de beoordeling van arbeidsongeschiktheid voor deze specifieke regeling. Daarnaast speelt een rol, dat zelfs als wel tot een beoordelingskader gekomen zou kunnen worden, UWV heeft aangegeven dat een regeling waarbij de volledige beoordeling van de arbeidsongeschiktheid door verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen van UWV moet plaatsvinden, niet uitvoerbaar is zonder dat dit invloed heeft op hun andere werkzaamheden. Dit wegens het ernstige tekort aan verzekeringsartsen. Ter oplossing hiervan is onderzocht of de beoordeling door de verzekeringsarts kan worden vervangen door een advies van de bedrijfsarts. Dat zou kunnen voor zover de bedrijfsarts uitsluitend een advies geeft. UWV zal dan alsnog enige controle op dit advies moeten doen, alvorens definitief wordt besloten over het recht op compensatie. Ook daar geldt dat er eigenlijk geen ruimte is voor controle van deze adviezen door verzekeringsartsen in de huidige context. Wij vinden het zinvol deze keer niet te volstaan met een strikt procedureel antwoord, maar wel al enig inzicht te geven in de oorzaak van het uitblijven van invoering tot nu toe.

mede voorbereiden
voor
discussie

antwoord?

antw mi?

V

Vraag 148 (Op welke wijze krijgt het ontlasten van werkgeverschap en het vergroten van de manoeuvreerruimte binnen duurzame arbeidsrelaties vorm?): De invulling van de maatregelen rondom wendbaarheid van het vaste contract wordt actief besproken met sociale partners. Mogelijk leiden lopende besprekingen tot andere uitkomsten dan die in de beantwoording van deze vraag. Daarom is het verstandig om beantwoording tot op het laatste moment open te houden voor aanpassingen.

Datum
1 november 2022

Onze referentie

Vraag 259 (Is er budget gereserveerd voor de tegemoetkoming aan Surinaamse Nederlanders met een onvolledige AOW? Zo ja, hoeveel? Zo nee, waarom niet? Waar zou een eventuele tegemoetkoming uit worden gedekt?): Het vraagstuk rondom Surinaamse Nederlanders met een onvolledige opbouw heeft grote politieke aandacht. Nog voor de begrotingsbehandeling staat op 17 november een commissiedebat gepland over het onderwerp. De brief over het onderwerp wordt vrijdag 11 november nog in de MR behandeld.

Vraag 275 (Welke acties worden tijdens voorinburgering al ondernomen om te zorgen dat statushouders na vergunningverlening zo snel mogelijk aan het werk komen? Op welke manier kan dit worden geïntensiveerd gezien de grote tekorten op de arbeidsmarkt?): Vanuit een Europese subsidie (AMIF) zijn van 2019 tot 2021 zogeheten Meedoenbalies gefinancierd. Dit zijn balies in het azc waar het aanbod van (vrijwilligers)werk en andere vormen van activering in de omgeving samenkomt. Te denken valt aan een zinvolle dagbesteding, zelfwerkzaamheid, taalstage of bijvoorbeeld het doen van vrijwilligerswerk. Het project richt zich op de samenwerking tussen het azc, de vrijwilligerscentrale, lokale maatschappelijke organisaties, gemeenten. De financiering van dit project liep met ingang van 2022 af. Bij de begrotingsbehandeling SZW (in november 2021) heeft de Tweede Kamer een amendement ingediend voor € 1,3 mln. voor de voortzetting van het project in 2022. Het COA geeft samen met de Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV) uitvoering aan het amendement. Zij hebben bij voorjaarsnota 2022 nog eens incidenteel € 1,3 mln. gekregen omdat de oorspronkelijke € 1,3 mln. ontoereikend was. Vanaf 2023 is er op de SZW-begroting geen budget voor de Meedoenbalies en daarmee loopt de financiering vanuit SZW af. COA en NOV zouden graag zien dat er vanaf 2023 structureel geld beschikbaar komt voor de voortzetting van de Meedoenbalies. Hierover vinden gesprekken plaats met het COA. Er wordt in dit kader verkend of het mogelijk is om het programma VrIP te integreren in het Programma Voorinburgering met een vergelijkbare (permanente) vorm van financiering. Naar verwachting zal de Tweede Kamer hier tijdens het WGO van 21 november as. opnieuw aandacht voor vragen.

Vraag 280 (Op hoeveel locaties waar asielstatushouders en/of kansrijke asielzoekers verblijven wordt het programma voor-inburgering aangeboden en hoeveel mensen kunnen hiervan gebruik maken?): Kansrijke asielzoekers krijgen in de opvang geen voorinburgering aangeboden, maar tot nu toe krijgen zij wel taallessen. Het doel van de taallessen voor de kansrijke asielzoekers is om de wachttijd tot aan vergunningverlening zinvol te besteden. Na vergunningverlening kunnen de taallessen worden vervolgd onder het programma voorinburgering. Op deze manier wordt er een doorgaande leerlijn gecreëerd. Per 2023 is er echter geen budget meer voor de voortzetting van deze taallessen. Hierover vinden gesprekken plaats met het COA. Ook heeft onlangs Kamerlid Podt (D66) aandacht gevraagd voor onder andere de taallessen van kansrijke asielzoekers in de

1
ridd
149

!
Voor WGO graag
proes omzacht
Wat doen we in welke
fase van asielzoekers
tot S.I. met hun
en team

initiatiefnota "Meedoen vanaf dag één". De kans is aanwezig dat de Tweede Kamer hier tijdens het WGO van 21 november aandacht voor zal vragen.

Datum
1 november 2022

Vraag 285 (De premiepercentages wijzigen voor diverse regelingen, wat is ongeveer het gecombineerde effect voor een werkgever?): In dit antwoord wordt gevraagd naar de premietarieven voor werkgevers. In de begroting stond nog de verlaging van het Aof-tarief voor kleine werkgevers, die uiteindelijk niet doorgaat (vanwege de andere invulling van het MKB-pakket). Het antwoord is bijgewerkt met de gewijzigde Aof-premie naar aanleiding van het MKB-pakket (in de TK brief van de Stas Fin van 3 november staat dat de "verlaging van de Aof-premie kleiner is geworden" zonder concrete bedragen of tarieven te noemen). In het antwoord is nu het gemiddelde Aof-tarief gebruikt, dus voor kleine en grotere werkgevers samen. Voor kleine werkgevers (tot 25 medewerkers) is de tariefstijging groter dan het gemiddelde, namelijk 0,33 procentpunt. Voor kleine werkgevers stijgen dus in 2023 waarschijnlijk de werkgeverslasten.

Onze referentie
[Redacted]

↓
Wel toch weer?!

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Aanbiedingsbrief aan Tweede Kamer	Verzenden aan TK	
2	Antwoorden op Kamervragen begroting SZW 2023	Bijlage bij verzending	